

Κλιματική αλλαγή και διαχείριση των δασών

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το Έργο LIFE+ AdaptFor, το οποίο μελέτησε τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα δάση της Ελλάδας και εισηγήθηκε συγκεκριμένα μέτρα για την προσαρμογή της διαχείρισης των δασών στην κλιματική αλλαγή.

Τα δάση αλληλεπιδρούν έντονα με το κλίμα δρώντας ως αποθήκη CO₂ κατά την αύξησή τους και ως πηγή CO₂ όταν καταστρέφονται από φυσικά ή ανθρωπογενή αίτια. Επιπλέον, η κατάσταση και η υγεία των δασών επηρεάζονται από τις μεταβολές των κλιματικών παραμέτρων (θερμοκρασία, βροχόπτωση, υγρασία κ.ά.): α) άμεσα καθώς συνθήκες αυξημένης ξηρασίας μπορεί να προκαλέσουν εξασθένιση των δέντρων και μείωση της παραγωγικότητας των δασών, ή β) έμμεσα αφού η αλλαγή του κλίματος προκαλεί αύξηση της έντασης και της συχνότητας των διαταραχών, όπως είναι οι δασικές πυρκαγιές, οι επιδημίες παθογόνων οργανισμών, τα ακραία καιρικά φαινόμενα κ.ά., οι οποίες με τη σειρά τους επιδεινώνουν την υγεία και μειώνουν την ανθεκτικότητα των δασών. Η κλιματική αλλαγή θέτει σε κίνδυνο και τις υπηρεσίες που τα δάση προσφέρουν στον άνθρωπο, όπως η παραγωγή ξύλου και καυσίμων, η ρύθμιση της ποιότητας και ποσότητας του νερού, η προστασία από τη διάβρωση του εδάφους, η αναψυχή κ.ά.

Στη Μεσόγειο, η ξηρασία και οι πυρκαγιές προβλέπεται να αποτελέσουν τις μεγαλύτερες απειλές για τα δασικά οικοσυστήματα. Ιδιαίτερα η Ελλάδα αναμένεται να είναι μία από τις πιο ευπαθείς χώρες στην κλιματική αλλαγή, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Ως εκ τούτου, οι Δασικές Υπηρεσίες καλούνται πλέον να προσαρμόσουν τις διαχειριστικές πρακτικές που εφαρμόζουν με στόχο τη διατήρηση της υγείας και της παραγωγικότητας των δασών, υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής.

Οι ειδικοί επιστήμονες του έργου LIFE+ AdaptFor εκτίμησαν την τρωτότητα (ευπάθεια) σε δασικά οικοσυστήματα της Ελλάδας όπου είχαν ήδη παρατηρηθεί αλλαγές οι οποίες αποδίδονταν στην αλλαγή του κλίματος, όπως νέκρωση δασικής πεύκης και κεφαλληνιακής ελάτης λόγω επιδημιών παθογόνων οργανισμών και εισβολή κωνοφόρων σε δάση πλατύφυλλων ειδών. Με βάση τα αποτελέσματα της εκτίμησης τρωτότητας, ορίστηκαν νέοι διαχειριστικοί σκοποί για τα δάση αυτά και σχεδιάστηκαν τα κατάλληλα μέτρα προσαρμογής της δασικής διαχείρισης στην αλλαγή του κλίματος. Πρόκειται για διαχειριστικά μέτρα «μηδενικών ή ελαχίστων επιπτώσεων» που ανταποκρίνονται σε ένα ευρύ φάσμα πιθανών μεταβολών του κλίματος και τα οποία στοχεύουν στη μείωση της τρωτότητας των δασικών οικοσυστημάτων και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους στην κλιματική αλλαγή. Περαιτέρω, τα μέτρα προωθούν συνέργειες με άλλες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (μέσω δέσμευσης και ταμίευσης μεγαλύτερων ποσοτήτων CO₂ στα δάση).

Τα μέτρα προσαρμογής οριστικοποιήθηκαν έπειτα από διαδικασίες διαβούλευσης με τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες των περιοχών που μελετήθηκαν, ώστε να λαμβάνεται υπόψη και η δυνατότητα εφαρμογής τους σε ό,τι αφορά στο κόστος και στην ευρύτερη κοινωνική αποδοχή.

Τα μέτρα ενσωματώθηκαν στα Δασικά Διαχειριστικά Σχέδια που αποτελούν το βασικό εργαλείο κάθε Δασικής Υπηρεσίας. Παράλληλα, εγκαταστάθηκαν μόνιμες επιφάνειες για την παρακολούθηση της κατάστασης των δασών και τηλεμετρικοί μετεωρολογικοί σταθμοί για την καταγραφή των τοπικών κλιματικών παραμέτρων.

Για να ενισχυθεί η ικανότητα των ελληνικών Δασικών Υπηρεσιών, ώστε να μπορούν να ανιχνεύουν εγκαίρως και να αντιμετωπίζουν κατάλληλα τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα δάση της αρμοδιότητάς τους, πραγματοποιήθηκε η έκδοση Οδηγού με «*Κατευθύνσεις για την προσαρμογή της διαχείρισης των ελληνικών δασών στην κλιματική αλλαγή*». Επίσης, διοργανώθηκε διήμερο Σεμινάριο Κατάρτισης με θέμα τη δασική διαχείριση και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, για το προσωπικό των Δασικών Υπηρεσιών.

Το έργο LIFE+ AdaptFor υλοποιήθηκε από το Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας/Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ) και τη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΑΠΕΝ, με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόγραμμα LIFE+. Συνεργάστηκαν η Δ/ση Δασών Πιερίας και τα Δασαρχεία Καλαμπάκας, Πάρνηθας και Σπάρτης.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφτείτε τον δικτυακό τόπο του έργου www.life-adaptfor.gr/.

LIFE+ AdaptFor

